Eureka!

Ontdek de rijke geschiedenis van Groningen

Dagblad van het Noorden legt u met de Groninger Archieven voor het achtste jaar op rij historische hersenkrakers voor uit de roemruchte geschiedenis van Groningen, alle voorzien van een passende illustratie.

Het thema van de Maand van de Groninger Geschiedenis van dit jaar is Eureka!
Deze quiz is een ode aan de uitvinders en ontdekkers van Groningse bodem. Zij hielpen mee de wereld van vandaag en morgen te scheppen. Sommigen werden wereldberoemd, anderen verdwenen voor altijd in de coulissen van de wereldgeschiedenis. Maar vanaf vandaag denken we toch weer even aan ze.

De antwoorden van de quiz kunt u invullen in onderstaand diagram. Bij de juiste invulling ontstaat op de gekleurde verticale balk de naam of term die aansluit bij het thema. Veel puzzelplezier gewenst!

LET OP: in enkele gevallen bestaat het antwoord uit meer dan één woord. Die woorden dienen dan *achterelkaar* – dus zonder spatie – te worden ingevuld. De 'ij' wordt als één letter geschreven.

Stuur uw oplossing voor 28 oktober naar: ***groningergeschiedenisquiz@dvhn.nl*** of per post naar: ***Dagblad van het Noorden, Lübeckweg 2, 9723 HE Groningen*** onder vermelding van Groninger Geschiedenisquiz 2023. Vermeld a.u.b. uw naam, adres en telefoonnummer.

Onder de goede inzenders verloten we boekenbonnen van respectievelijk 50, 40, 30, 20 en 10 euro. Wie in de prijzen valt, krijgt daarvan bericht.

DAGBLAD VAN HET NOORDEN

Groninger Archieven presenteert: MGG MAAND VAN DE GRONINGER GESCHIEDENIS

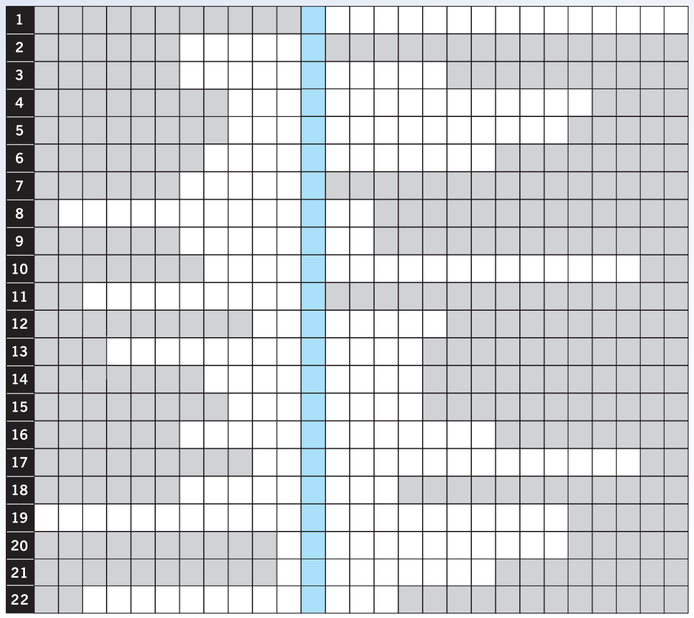

1 Ben Feringa won met zijn onderzoek naar nanomotoren de Nobelprijs.
Welk eerbewijs – dat veel nuttiger bleek – ontving hij van de universiteit?

2 Obelix heeft zijn toverdrank en Popeye houdt het op spinazie.
Maar welke lichte kost nuttigde Reinier Paping alvorens hij triomfeerde in de Hel van '63?

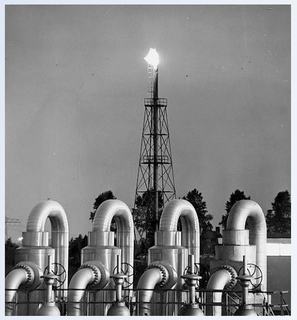

7 ***Wat verbouwde de boer uit Kolham op zijn akker waaronder later het grootste gasveld van Europa werd gevonden?***

8 Zijn kleinzoon was een van de inspiratiebronnen voor Quentin Tarantino's *Inglourious Bastards* en was de leermeester van Nobelprijswinnaar Ben Feringa. Zelf maakte hij furore dankzij een vinding waar fietsers vandaag de dag nog de vruchten van plukken.
Hoe heet deze uitvinding?

13 Tegenwoordig denkt men bij 'zeehonden' al snel aan Pieterburen. Maar begin jaren vijftig dacht men vooral aan dit bedrijf dat internationaal opzien baarde vanwege het speciale procedé waardoor zeehondenvellen ook reuze geschikt bleken om bontjassen van te maken.
Hoe heette dit bedrijf?

18 Een planetoïde draagt zijn naam, maar deze arts verwierf vooral bekendheid vanwege de uitvinding van de kunstnier. Willem Kolff werd met prijzen overladen, maar deze onderscheiding kreeg hij voor zijn werk in de Tweede Wereldoorlog.
Wat is de naam van deze onderscheiding?

Foto's

1. Foto: Corné Sparidaens
2. Foto: Dick Coersen
3. Foto: Onbekend
4. Bron: Groninger Archieven
5. Bron: Groninger Archieven
6. Bron: Groninger Archieven
7. Bron: Groninger Archieven
8. Foto: Onbekend
9. Foto: Ophtec
10. Foto: Onbekend
11. Foto: Onbekend
12. Foto: Onbekend
13. Bron Groninger Archieven
14. Bron Groninger Archieven
15. Foto: DvhN/Sjors Visscher
16. Bron Groninger Archieven
17. Bron Groninger Archieven
18. Foto: Corné Sparidaens
19. Foto: Persfotobureau D. van der Veen, Groninger Archieven
20. Foto: Peter Wassing
21. Scan illustratie uit het Abel Tasman journaal van 'Een vaartuig van Nieuw-Guinea en het volk dat daar woont'.
22. Foto: Onbekend

3 Groningen is de bakermat van de eierbal. Op 24 juni 2015 werd alhier de grootste eierbal ter wereld uit de frituur gehaald.
Welke vogel leverde het onmisbare ingrediënt voor deze lekkernij?

4 Deze voormalige smidsknecht kreeg zelfs Aletta Jacobs op een fiets die voorzien was van een 'onbreekbare voorvork'.
Hoe heette de grondlegger van dit fietsimperium dat over een heuse rijwielschool van 900 vierkante meter beschikte?

5 Deze school- en huisarts pleitte begin vorige eeuw voor een betere opleiding van bewaarders die gedetineerden met een psychische stoornis bewaakten.
Hoe luidt zijn naam?

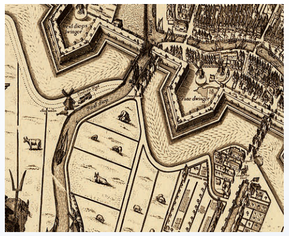

6 Eind 18de eeuw dwarrelde boven een scheepswerf ergens in Groningen een van de eerste Nederlandse luchtballonnen die later een keurige landing in het Drentse Bunne maakte.
Hoe heette de luchtvaartpionier die dit mogelijk maakte?

9 Iedereen met een beetje troebel zicht wilde door hem worden behandeld, onder wie een voetballer wiens bijnaam De Kromme luidt.
Hoe heette deze uitvinder van deze behandeling met een kunststoflens?

10 Hij bouwde de voorloper van de Tesla en tufte in de eerste zelfgebouwde stoomwagen van Nederland door de straten van Groningen. ***Wat is zijn naam?***

11 Zij bewees middels haar onderzoek naar vlas de Wetten van Mendel.
Wat is de naam van deze hoogleraar wier initialen overeenkomen met de afkorting waarmee een jaarlijkse motorrace in Drenthe wordt aangeduid?

12 De eerste twee kentekens in Nederland luidden simpelweg '1' en – jawel – '2' en werden afgegeven aan twee broers uit Zoutkamp.
Van welk merk was de auto die als eerste een kentekenplaat kreeg?

14 'Ka-ching' of woorden van gelijke strekking moeten door de hoofden van deze werklui hebben gespeeld die begin jaren zeventig tijdens werkzaamheden in een Gronings dorpje door stom toeval op een van de grootste goudschatten van de provincie stuitten.
Wat was hun beroep?

15 Deze inwoner uit Zandeweer veroorzaakte met zijn vinding een rage die in de jaren tachtig van de vorige eeuw als een veenbrand om zich heen greep. De uitvinder werd er niet rijk van. Hij hield er zelf naar eigen zeggen slechts buikpijn aan over.
Hoe werden deze magnetische knikkers genoemd?

16 Deze grondlegger van de immunologie was ook een ware patriot. Eind 18de eeuw werd hij lid van het Vertegenwoordigend Lichaam des Bataafschen Volks.
Wat was zijn naam?

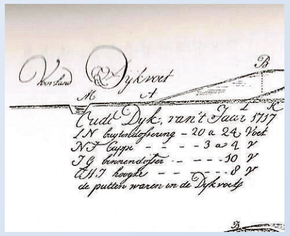

17 'Eureka' zal niet het eerste woord zijn wat bij deze dijkgraaf avant la lettre opkwam nadat hij ontdekte hoe beroerd het met de Groningse zeedijken was gesteld.
Wat was de naam van deze voormalige WIC-kapitein die een 18de eeuwse dijkdoorbraak met rampzalige gevolgen niet kon voorkomen?

19 Stadjers werden in 1977 voor het eerst met de 'autoluwe binnenstad' geconfronteerd.
Hoe heette dit plan dat bij menig Groninger – net als vandaag de dag – een stevige krachtterm ontlokte?

20 Hij is de grondlegger van het Deltaplan, maar een ander belangrijk wapenfeit van deze – naar verluidt de belangrijkste Groninger aller tijden – is dat bijna niemand van hem heeft gehoord.
Wie is hij?

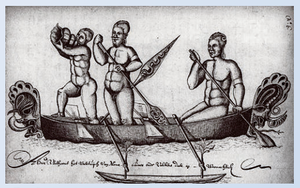

21 Ja, deze zeevaarder ontdekte Tasmanië. Dat weten we nu wel. Maar deze beroemdste inwoner van een Gronings dorpje ontdekte ook dit eiland waar hij en zijn bemanning uiterst vriendelijk werden onthaald.
Wat is de huidige naam van dit eiland?

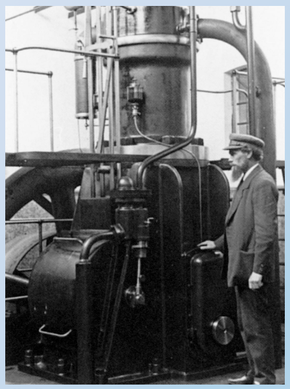

22 Deze motor maakte een karakteristiek geluid dat ongeveer als 'ta-bak, ta-bak' klonk.
Hoe luidde de bijnaam van deze revolutionaire vinding door Jan Brons uit Appingedam?